

→ Aan de Plantage Middenlaan in Amsterdam moet het Marokkaans Cultureel Centrum komen. Marokko heeft al 8 miljoen euro in het pand geïnvesteerd, inclusief beveiliging en verbouwing. FOTO JAKOB VAN VLIET

Marokkaans Cultureel Centrum Amsterdam niet betrokken

‘Uitnodiging aan Rabats lange arm’

Een omstreden akkoord tussen Nederland en Marokko voorziet in de komst van een officieel Marokkaans Cultureel Centrum in Amsterdam, tot verbazing van burgemeester Halsema. Critici vrezen de politieke invloed. ‘Dit wordt een propagandamachine.’

Bas Soetenhorst
Tim Wagemakers
AMSTERDAM

2,2 miljoen euro legde het Koninkrijk van Marokko ruim elf jaar geleden op tafel, voor de aanschaf van een historisch pand pal tegenover Artis, aan de Plantage Middenlaan. Vandaag de dag een koopje, maar veel profijt ervan heeft Marokko nog niet gehad. Pogingen er een Marokkaans Cultureel Centrum te openen liepen tot nu op niets uit. Het ‘Actieplan Nederland-Marokko’ moet dat veranderen.

Onderdeel van dat plan, tot vorige week angstvallig geheim gehouden door CDA-minister van Buitenlandse Zaken Wopke Hoekstra, is een cultuurcentrum dat in Amsterdam als ‘inspirende katalysator’ fungeert voor ‘het samenbrengen van de Marokkaanse gemeenschap in Nederland’, zo valt te lezen in het akkoord tussen beide landen.

Een vooruitzicht dat tal van Nederlands-Marokkaanse organisaties doet huiveren. “Een

open invitatie om de lange arm van Rabat te verlenen,” zegt mensenrechtenactivist Habib el Kaddouri van het Samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders (SMN). “Het zal onderdeel zijn van het Marokkaanse consulaat. Het is een vorm van *soft power* waarmee Marokko grip wil houden op Marokkanen buiten de eigen landsgrenzen. Zo’n centrum heeft een politieke lading.”

Geen draagvlak

Datzelfde zegt Abdou Menebhi van mensenrechtenorganisatie Emcemo. “Marokko heeft meerdere van dit soort centra in andere landen en die fungeren als propagandamachine. Het betekent dat er in Amsterdam een anti-democratisch centrum komt, waarvoor geen draagvlak is bij de Marokkaanse gemeenschap in Amsterdam.”

Opvallend bij de deal van Hoekstra is dat Amsterdam daar niet in gekend is. Hoewel de gemeente wist dat Marokko in het pand een cultureel centrum wil vestigen, heeft burgemeester Halsema na het bekend worden van de details contact gezocht met Hoekstra en haar verbazing

over de deal uitgesproken. “Amsterdam is niet betrokken bij de programmering van buitenlandse culturele centra,” zegt een woordvoerder, die stelt dat de ontwikkelingen rond het centrum ‘met bijzondere interesse’ worden gevolgd. “Voor Amsterdam is het van groot belang dat activiteiten binnen de grenzen van de wet plaatsvinden en op geen enkele wijze de vrijheid van Amsterdammers aantasten.”

Al in 2011 zei toenmalig minister van Migrantenzaken van Marokko bij een bezoek aan Amsterdam dat hij hier een cultureel centrum wilde openen. Een paar maanden later kocht Marokko het pand van de voormalige insectenafdeling van het Zoölogisch Museum van de UvA aan de Plantage Middenlaan.

Toen het twee jaar later nog leeg stond, werd het gekraakt. Een aantal krakers was van Marokkaanse komaf en zei dat de actie mede was ingegeven door onvrede over de bemoeienis van de Marokkaanse overheid met Marokkaanse Nederlanders. Na enkele weken werd het pand ontruimd en namen antikraakwachten hun intrek.

Kunnen critici van Rabat straks op het vliegtuig naar Marokko worden gezet voor berechting?

Justitie wil wel

De opsporingsdiensten hunkeren wél naar een nauwere samenwerking met de Marokkaanse autoriteiten. Dat Marokko geen onderdanen uitlevert, maakte het land lang tot toevluchtsoord voor Nederlands-Marokkaanse criminelen.

Al jaren proberen politie en justitie de banden aan te halen om dat onderduiken in Marokko te voorkomen. Nadat Amsterdammer Hamza B. in Tanger was gearresteerd voor de wildwestschietpartij die in 2012 in de Staatsliedenbuurt twee Amsterdamse twintigers het leven had gekost, reisden Amsterdamse delegaties vanaf 2014 herhaaldelijk naar Tanger. Daar werd Hamza B. op basis van een bilateraal verdrag voor ‘de Staatsliedenbuurtzaak’ vervolgd, maar een aanklager en rechercheurs uit Amsterdam probeerden ook in ruimere zin de banden aan te halen. Diplomatieke spanningen om bijvoorbeeld Rif-demonstranten, AOW-kwesties omtrent uit Nederland teruggekeerde Marokkanen en aanwijzingen voor corruptie vertroebelden steeds de verstandhouding. Een uitleveringsverdrag zou duurzaam kunnen helpen, denken veel misdaadbestrijders.

Paul Vugts

In 2018 becijferde de Marokkaanse Rekenkamer in een kritisch rapport over geldverspilling bij culturele centra in het buitenland dat in de zeven voorgaande jaren bijna 3 ton was uitgegeven aan alleen al de beveiliging van het gebouw. Ondertussen was er een kostbare verbouwing, die in twintig maanden zou zijn afgerond maar uiteindelijk zeven jaar voortsleepte. Tot aan 2015 ging 8 miljoen euro op aan alle uitgaven.

Dat nog steeds geen cultureel centrum is gerealiseerd, wijt Jan Hoogland aan Marokkaanse politieke perikelen. Hoogland was tot halverwege 2015 onderwijsattaché op de Nederlandse ambassade in Rabat en had als arabist geregeld contact met de Marokkaanse ambassade in Den Haag over de plannen voor een ‘Huis van Marokko’ in Amsterdam. “Er was onder meer strijd over de vraag wie verantwoordelijk was. Aanvankelijk viel het project onder een aparte minister voor Migranten, inmiddels weer onder het ministerie van Buitenlandse Zaken.”

Uitzetten van kansloze asielzoekers

Andere onderdelen van het actieplan van Nederland en Marokko wekken nog meer kritiek. Een breed gedragen vermoeden is dat het akkoord Marokko moet stimuleren tot medewerking bij het uitzetten van kansloze Marokkaanse asielzoekers. Dat zou verklaren waarom Nederland belooft ‘zich niet te mengen in binnenlandse aangelegenheden’.

Door die bepaling, verwacht Hoogland, zal een uitspraak zoals van Stef Blok in 2018 als minister van Buitenlandse Zaken – hij zei dat celstraffen tot twintig jaar voor protestleiders in het Rifgebied hem ‘aan de hoge kant lijken’ – niet meer publiekelijk worden gemaakt. “Dat is hem in Marokko heel erg kwalijk genomen.”

Ook de afspraak dat Nederland voortaan vooraf de Marokkaanse autoriteiten inseeit over eventuele financiële steun aan mensenrechtenorganisaties, roept vragen op. Het bemoeilijkt het functioneren van non-gouvernementele organisaties (ngo’s), voorziet Hoogland.

En het starten van onderhandelingen over een uitleveringsverdrag wekt wantrouwen bij een deel van de Marokkaans-Nederlandse gemeenschap. Habib el Kaddouri van het Samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders: “Is zo’n verdrag alleen bedoeld voor criminelen? Of kunnen critici van Rabat ook op het vliegtuig naar Marokko worden gezet voor berechting?”

In antwoord op Kamervragen ontkent minister Hoekstra dat Nederland geen openlijke kritiek meer mag uiten op de mensenrechtensituatie in Marokko.

‘Rechten Marokkaanse Nederlanders verkwanseld’ → 22

het hoogste woord

Actieplan Nederland-Marokko Grote gevolgen voor integratie

Rechten Marokkaanse Nederlanders verkwanseld

→ Zondag gingen mensen in de Marokkaanse hoofdstad Rabat de straat op om te protesteren tegen de gigantische prijsstijgingen maar ook tegen de politieke en sociale onderdrukking. FOTO AFP

worden vormalen in vuilniswagens, moet het voor een ieder duidelijk zijn dat Nederland zich hiermee op geen enkele wijze dient te vereenzelvigen.

Grof schandaal

Los van het feit dat het gehele plan nergens anders een plek zou moeten krijgen dan in een vuilnisbak onderstrepen we hier nog enkele punten die extra aandacht behoeven:

De repressieve houding van het Marokkaanse regime ten opzichte van mensenrechtenorganisaties wordt door dit plan versterkt door de eis van Marokko dat dergelijke organisaties alleen dan hulp mogen ontvangen wanneer Marokko daar akkoord aan geeft. Het faciliteren van NGO's wordt daardoor nagenoeg aan banden gelegd. Dit is alleen in het voordeel van Marokko en dient geen ander doel dan het repressieve beleid van het Marokkaanse regime in stand te houden en te versterken.

De Nederlandse actieve deelname aan het culturele centrum (Dar Al Maghreb) is geen taak voor Nederland en leidt tot niets anders dan het faciliteren van de Lange arm van Marokko. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het een grof schandaal is dat onze belastingen worden misbruikt om een prestigeproject van het Marokkaanse regime te financieren.

Voor wat betreft 'samenwerking op het gebied van veiligheid, justitie en politie' wordt er gesproken van terrorismebestrijding. Hierbij dient in acht genomen te worden dat Marokko deze noemer misbruikt om tegenstanders van het regime op te sluiten.

Walgelijk plan

Alles dat wordt gesteld over de samenwerking tussen politie, justitie en het Openbaar Ministerie dient ons inziens te worden gelezen met de wetenschap dat de politie, justitie en het Openbaar Ministerie in Marokko in geen velden of wegen staan voor datgene waar deze instituties in Nederland voor staan. Immers, in Marokko worden ze gekenmerkt door verregaande corruptie.

Voor wat betreft de voorgestelde onderhandelingen om te komen tot een uitleveringsverdrag, dient te worden opgemerkt dat het hebben van een rechtsverdrag met Marokko al bezien zou moeten worden en dat een verbreding zelfs als zeer onwenselijk moet worden beschouwd.

Wij roepen dan ook alle coalitie- en oppositiepartijen alsmede het gehele parlement op om deze voor Nederland op alle fronten zeer nadelige samenwerking niet tot stand te laten komen. Tevens roepen wij alle mensenrechten-, maatschappelijke en ontwikkelingsorganisaties in Nederland op om zich in te spannen tot het afschaffen van dit walgelijke plan.

Namens het landelijk netwerk van Nederlandse Marokkanen, EMCEMO, Euro-Mediterraan Centrum Migratie & Ontwikkeling CIDM, Centrum informatie & documentatie Marokko

In deze open brief uiten verschillende Marokkaans-Nederlandse instanties hun zorgen en bezwaren over het Actieplan Nederland-Marokko, dat volgens hen een dictaat is dat alleen ten doel heeft de Lange Arm van Marokko in Nederland te faciliteren.

Ondergetekenden en allen die door hen vertegenwoordigd worden, hebben met ontsteltenis kennis genomen van de schaamteloze uitverkoop die minister Hoekstra aan de dag heeft gelegd om te komen tot het zogenoemde 'Actieplan Nederland-Marokko'.

In dit plan wordt gesproken van 'gelijke partners die ernaar streven de betrekkingen op alle gebieden ten voordeel van hun landen te intensiveren'. Niets is minder waar. Wie dit plan leest, kan niet anders dan concluderen dat het een dictaat betreft van de Marokkaanse autoriteiten en dat Nederland alles waar we voor staan op het gebied van mensenrechten, normen en waarden en de alom geprezen vrijheid van meningsuiting heeft verkwanseld om Marokko gunstig te stemmen.

Niet alleen is het laakbaar en volkomen onwenselijk dat Nederland al jaren een rechtsverdrag heeft met Marokko, maar de koehandel die

hier door de minister aan de dag is gelegd om te komen tot dit plan heeft directe en zeer ernstige gevolgen voor alle Marokkaanse Nederlanders en hun integratie in onze Nederlandse samenleving.

Vernietigende rapporten

Het is een schande dat Nederland komt tot een dergelijk plan met een ondemocratisch regime dat zich dagelijks schuldig maakt aan mensenrechtenschendingen. Hierbij dient in acht te worden genomen dat onder meer Amnesty International en Human Rights Watch vernietigende rapporten hebben gepresenteerd die de ware aard van het Marokkaanse regime onverbloemd in beeld brengen.

Te suggereren dat Marokko, zoals Nederland, een onafhankelijke rechtspraak zou kennen is volslagen ridicul en elk ingenomen standpunt dat hiervan uitgaat, is derhalve onjuist.

Zeer zeker niet onbelangrijk is dat Marokko door de beperking van de vrijheid van menings-

uiting (onder andere met betrekking tot de sociale media) niet alleen te laten gelden voor de Marokkanen in Marokko maar ook voor hen die in het buitenland wonen ook de Marokkaanse Nederlanders beknot in hun grondwettelijke vrijheden zoals wij die in Nederland kennen en omarmen.

In gedachten houdend dat we het hebben over een land waar journalisten, bloggers, rappers en mensenrechtenactivisten worden opgesloten om als afschrikking te dienen voor eenieder die streeft naar een rechtvaardige maatschappij en zich daarvoor op welke wijze dan ook inzet en over een land waar hardwerkende burgers

Nederland heeft alles waar we voor staan met dit plan verkwanseld om Marokko gunstig te stemmen